DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 22 maj 2008 *

I mål C-462/06,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Cour de cassation (Frankrike) genom beslut av den 7 november 2006, som inkom till domstolen den 20 november 2006, i målet

**Glaxosmithkline**,

**Laboratoires Glaxosmithkline**

mot

**Jean-Pierre Rouard**,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič och E. Levits,

generaladvokat: M. Poiares Maduro,
justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

* Rättegångsspråk: franska.

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 november 2007,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline, genom B. Soltner, avocat,

— Jean-Pierre Rouard, genom C. Waquet, avocat,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues och A.-L. During, båda i egenskap av ombud,

— Tysklands regering, genom M. Lumma, i egenskap av ombud,

— Italiens regering, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— Förenade kungarikets regering, genom Z. Bryanston-Cross, i egenskap av ombud, biträdd av A. Howard, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom A.-M. Rouchaud-Joët, i egenskap av ombud,

och efter att den 17 januari 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

**Dom**

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6.1 samt avsnitt 5 i kapitel II i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1) (nedan kallad förordningen).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Jean-Pierre Rouard och bolagen Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline, hemmahörande i Förenade kungariket respektive Frankrike. Jean-Pierre Rouard anser att dessa bolag, enligt en klausul i hans anställningsavtal, gemensamt var hans arbetsgivare och har begärt att dessa ska betala honom olika belopp, avseende avgångsvederlag och skadestånd för att bolagen rättsstridigt sagt upp nämnda avtal.

**Tillämpliga bestämmelser**

3 Artikel 2.1 i förordningen, som ingår i avsnitt 1, med rubriken ”Allmänna bestämmelser”, i kapitel II, har följande lydelse:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

4 I artikel 6 i förordningen, som ingår i kapitel II, avsnitt 2, med rubriken ”Särskilda behörighetsregler”, föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan även väckas i följande fall:

1) Om han är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar.

…

3) Vid genkäromål som grundar sig på samma avtal eller omständigheter som huvudkäromålet, vid den domstol där huvudkäromålet är anhängigt.

…”

5 I skäl 13 i förordningen nämns följande som ett av syftena med förordningen:

”Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.”

6 I avsnitt 5, med rubriken ”Behörighet vid tvister om anställningsavtal”, i kapitel II i förordningen ingår bland annat följande bestämmelser:

”*Artikel 18*

1. Om talan avser anställningsavtal gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av artikel 4 och artikel 5.5, bestämmelserna i detta avsnitt.

…

*Artikel 19*

Talan mot en arbetsgivare som har hemvist i en medlemsstat kan väckas

1) vid domstolen i den medlemsstat där arbetsgivaren har hemvist, eller

2) i en annan medlemsstat

   a) vid domstolen i den ort där arbetstagaren vanligtvis utför eller senast utförde sitt arbete, eller

   b) om arbetstagaren inte vanligtvis utför eller utförde sitt arbete i ett och samma land, vid domstolen i den ort där det affärsställe vid vilket arbetstagaren anställts är eller var beläget.

*Artikel 20*

1. En arbetsgivare får väcka talan endast vid domstolarna i den medlemsstat där arbetstagaren har hemvist.

2. Bestämmelserna i detta avsnitt inskränker inte rätten att väcka genkäromål vid den domstol där huvudkäromålet enligt bestämmelserna i detta avsnitt är anhängigt.”

**Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan**

7 Jean-Pierre Rouard anställdes år 1977 av bolaget Laboratoires Beecham Sévigné, med säte i Frankrike, och tjänstgjorde i olika stater i Afrika.

8 År 1984 slöt han ett nytt anställningsavtal med bolaget Beecham Research UK, som ingick i samma koncern och hade sitt säte i Förenade kungariket, och placerades i Marocko. Enligt detta anställningsavtal åtog sig hans nya arbetsgivare att upprätthålla de avtalsenliga rättigheter han hade erhållit inom ramen för det inledande anställningsavtalet, med bolaget Laboratoires Beecham Sévigné. Han skulle bland annat få tillgodoräkna sig sin tjänstetid och sin rätt till viss ersättning vid en eventuell uppsägning.

9 Jean-Pierre Rouard blev uppsagd år 2001. År 2002 väckte han talan vid Conseil de prud'hommes de Saint-Germain-en-Laye (arbetsdomstolen i Saint-Germain-en-Laye) mot bolaget Laboratoires Glaxosmithkline, som rättsligt trätt i bolaget Laboratoires Beecham Sévignés ställe och som hade sitt säte i Frankrike, och mot bolaget Glaxosmithkline, som rättsligt trätt i bolaget Beecham Research UK:s ställe och som hade sitt säte i Förenade kungariket. Jean-Pierre Rouard har yrkat att dessa båda bolag solidariskt ska utge olika ersättningar samt skadestånd till honom för att de, utan någon faktisk, påtaglig anledning, underlåtit att iaktta uppsägningsförfarandet och för att de rättsstridigt sagt upp anställningsavtalet.

10 Jean-Pierre Rouard har gjort gällande att dessa två bolag gemensamt var hans arbetsgivare. Han har anfört att eftersom fransk domstol är behörig såvitt avser bolaget Laboratoires Glaxosmithkline, med säte i Frankrike, så är domstolarna i det landet med stöd av artikel 6.1 i förordningen även behöriga såvitt gäller bolaget Glaxosmithkline.

11 De ovannämnda bolagen invände att Conseil de prud'hommes de Saint-Germain-en-Laye saknade behörighet att pröva målet i sak. Rätten avvisade talan på denna grund. Cour d'appel de Versailles (appellationsdomstolen i Versailles) upphävde genom avgörande av den 6 april 2004 avgörandet i första instans, varpå bolagen väckte kassationstalan mot appellationsdomstolens avgörande.

12 Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Är den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i [förordningen] – enligt vilken talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas 'om han är en av flera svarande, vid domstol där någon av svarandena har hemvist, förutsatt att det finns ett tillräckligt nära samband mellan käromålen för att en gemensam handläggning och dom skall vara påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas som en följd av att käromålen prövas i olika rättegångar' – tillämplig på en talan som har väckts av en arbetstagare vid en domstol i en medlemsstat mot två bolag som tillhör samma koncern, varav det ena bolaget har säte i den medlemsstaten och är det bolag som anställt arbetstagaren och sedan vägrat återinsätta denne i tjänst och det andra bolaget har säte i en annan medlemsstat och är det bolag för vars räkning arbetstagaren senast utfört arbete (i tredjeländer) och som sagt upp honom, när arbetstagaren har åberopat en klausul i anställningsavtalet för att göra gällande att svarandena gemensamt var hans arbetsgivare av vilka han kräver ersättning för sin uppsägning, eller innebär bestämmelsen i artikel 18.1 i förordningen enligt vilken behörigheten, vid tvister om anställningsavtal, ska avgöras enligt avsnitt 5 i kapitel 2, att tillämpningen av artikel 6.1 är utesluten, så att talan ska väckas mot vart och ett av bolagen vid domstol i den medlemsstat där bolaget i fråga har sitt säte?"

**Prövning av tolkningsfrågan**

13 Den hänskjutande domstolen har ställt denna fråga för att få klarhet i huruvida den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordningen angående flera svarande är tillämplig på en talan som en arbetstagare väcker mot två bolag i olika medlemsstater som denne anser gemensamt var hans arbetsgivare.

14 Domstolen erinrar inledningsvis om att förordningen numera, i relationerna mellan medlemsstaterna, har ersatt konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungarikets Storbritannien och Nordirland anslutning (EGT L 304, s. 1, och, ändrad lydelse, s. 77; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Hellenska republikens anslutning (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 26), enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals anslutning (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 43) samt enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde (EGT C 15, 1997, s. 1 (nedan kallad Brysselkonventionen).

15 Behörighetsreglerna avseende individuella anställningsavtal i förordningen skiljer sig påtagligt från Brysselkonventionens bestämmelser på området.

16 I Brysselkonventionen infördes den enda specifika bestämmelsen om anställningsavtal år 1989. Den bestämmelsen ingick i avsnitt 2, om särskilda behörighetsregler, i avdelning II i konventionen och hade lagts till som ett specialfall av behörighetsregeln i artikel 5.1 i Brysselkonventionen angående talan som avser avtal.

17 I förordningen ägnas behörighet vid tvister om anställningsavtal ett särskilt avsnitt, närmare bestämt avsnitt 5 i kapitel II. Detta avsnitt omfattar artiklarna 18–21 i förordningen och syftar till att ge arbetstagare det skydd som avses i skäl 13 i förordningen.

18 Såsom Glaxosmithkline och Laboratoires Glaxosmithkline samt den franska, den tyska och den italienska regeringen, Förenade kungarikets regering och Europeiska gemenskapernas kommission har anfört, eller åtminstone medgett, framgår det av ordalydelsen av bestämmelserna i nämnda avsnitt 5 att dessa inte bara utgör special-bestämmelser utan en uttömmande reglering.

19 Det framgår således av artikel 18.1 i förordningen dels att varje tvist som rör ett individuellt anställningsavtal ska prövas vid den domstol som utpekas enligt behörighets-reglerna i avsnitt 5 i kapitel II i förordningen, dels att dessa behörighetsregler får ändras eller kompletteras av andra behörighetsregler i förordningen bara om avsnitt 5 innehåller en uttrycklig hänvisning till dessa.

20 Artikel 6.1 i förordningen ingår dock inte i avsnitt 5 i kapitel II, utan i avsnitt 2 i detta kapitel.

21 Avsnitt 5 innehåller inte någon hänvisning till artikel 6.1 i förordningen, men däremot till artiklarna 4 och 5.5. Förbehåll för tillämpning av sistnämnda bestäm-melser görs uttryckligen i artikel 18.1 i förordningen.

22 Behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordningen motsvaras inte heller av någon bestämmelse som ingår i avsnitt 5, i motsats till regeln i artikel 6.3 angående genkäromål, som har införlivats med artikel 20.2 i förordningen.

23 En bokstavstolkning av avsnitt 5 i kapitel II i förordningen leder således till slutsatsen att det enligt nämnda avsnitt är helt uteslutet att tillämpa artikel 6.1 i förordningen.

24 Den tolkningen finner även stöd i förarbetena. I förslag till rådets förordning (EG) om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT C 376 E, 1999, s. 1) anges angående avsnitt 5 i kapitel II i den föreslagna förordningen, som gemenskapslagstiftaren antog utan ändring, att ”[b]ehörighetsreglerna i detta avsnitt har företräde framför dem i avsnitt 1 [Allmänna bestämmelser] och 2 [Särskilda behörighetsregler]”.

25 Den franska, den tyska och den italienska regeringen har emellertid i sina skriftliga yttranden gjort gällande att en ändamålstolkning av förordningen, med hänsyn tagen till dess syften, skulle kunna ge utrymme för en tillämpning av artikel 6.1 i förordningen på tvister om anställningsavtal.

26 Den italienska regeringen har hävdat att syftet med artikel 6.1 i förordningen, det vill säga att undvika att oförenliga avgöranden meddelas, talar för att denna bestämmelse är tillämplig på alla slags tvister, inklusive tvister om anställningsavtal.

27 Det är riktigt att en tillämpning av artikel 6.1 i förordningen på tvister om anställningsavtal skulle medföra att även sådana mål kunde prövas i en och samma domstol om de var konnexa och rörde flera svarande. En sådan utvidgning, motsvarande den som gemenskapslagstiftaren uttryckligen gjort i artikel 20.2 i förordningen när det gäller genkäromål, skulle svara mot det allmänna syftet att säkerställa en god rättskipning, som förutsätter att en princip om processekonomi iakttas.

28 Enligt fast rättspraxis ska de särskilda behörighetsreglerna dock tolkas strikt. Tolkningen får inte gå utöver de fall som uttryckligen nämns i förordningen (se bland annat, angående artikel 6.1 i förordningen, dom av den 13 juli 2006 i mål C-103/05, Reisch Montage, REG 2006, s. I-6827, punkt 23, och av den 11 oktober 2007 i mål C-98/06, Freeport, REG 2007, s. I-8319, punkt 35). Såsom konstaterats ovan i punkt 23 i förevarande dom, är det enligt en bokstavstolkning av bestämmelserna i avsnitt 5 i kapitel II i förordningen uteslutet att artikel 6.1 i förordningen kan tillämpas på tvister om anställningsavtal.

29 God rättskipning förutsätter dessutom att både arbetsgivaren och arbetstagaren har möjlighet att stödja sig på artikel 6.1 i förordningen, motsvarande vad som gäller för bestämmelserna om genkäromål.

30 En tillämpning av artikel 6.1 i förordningen skulle kunna få följder som strider mot det skyddsändamål som specifikt motiverat att ett särskilt avsnitt om anställningsavtal införts i förordningen.

31 Om arbetsgivaren åberopade artikel 6.1 i förordningen skulle arbetstagaren därigenom riskera att berövas det skydd denne garanteras genom artikel 20.1 i förordningen, enligt vilken talan endast kan väckas mot arbetstagaren vid domstolarna i den medlemsstat där denne har hemvist.

32 Vad gäller möjligheten att tolka artikel 6.1 i förordningen så, att endast arbetstagaren kan stödja sig på denna bestämmelse, vilket den franska och den tyska regeringen har föreslagit, finner domstolen att detta skulle vara oförenligt med ordalydelsen av bestämmelserna i avsnitt 5 i kapitel II och i artikel 6.1 i förordningen. Det skulle inte heller finnas någon anledning att begränsa den skyddstanke som ligger till grund för det argumentet till enbart artikel 6.1 i förordningen, utan konsekvensen skulle bli att arbetstagaren, och endast arbetstagaren, skulle kunna stödja sig på alla de särskilda behörighetsregler i förordningen som kunde medföra en fördel för denne i processen. Om gemenskapsdomstolen omvandlade särskilda behörighetsregler – som syftar till att underlätta en god rättskipning – till unilaterala behörighetsregler till skydd för den part som anses svagast, skulle det ändra den intressebalans som gemenskapslagstiftaren i nuläget har slagit fast som gällande rätt.

33 Med hänsyn till nu gällande gemenskapsbestämmelser skulle den tolkning som den franska och den tyska regeringen har föreslagit därför vara svår att förena med principen om rättssäkerhet, som är ett av syftena med förordningen och bland annat förutsätter att behörighetsreglerna tolkas på ett sådant sätt att de i enlighet med skäl

11 i förordningen uppfyller högt ställda krav på förutsebarhet (se bland annat, angående artikel 6.1 i förordningen, domarna i de ovannämnda målen Reisch Montage, punkterna 24 och 25, och Freeport, punkt 36).

34 Domstolen konstaterar således att förordningen i sin nuvarande lydelse, trots det skyddssyfte som nämns i skäl 13, inte ger en arbetstagare som befinner sig i en sådan situation som Jean-Pierre Rouard något särskilt skydd, eftersom denne i egenskap av den part som väckt talan vid nationell domstol inte kan åberopa någon mer förmånlig behörighetsregel än den allmänna regeln i artikel 2.1 i förordningen.

35 Mot denna bakgrund ska den ställda tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i förordningen kan inte tillämpas på en tvist som omfattas av avsnitt 5, om behörighet vid tvister om anställningsavtal, i kapitel II i förordningen.

**Rättegångskostnader**

36 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

**Den särskilda behörighetsregeln i artikel 6.1 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område kan inte tillämpas på en tvist som omfattas av avsnitt 5, om behörighet vid tvister om anställningsavtal, i kapitel II i nämnda förordning.**

Underskrifter